

یاران ابتدا و مغضوبان انتہا

معمدانی کہ مغضوب شدند

(واکاوٰی تعالٰیٰ نصرت فیروز، جعفرقلی سردار اسعد و علی اکبر داور با رضاشاہ)

دکتر محبت حسن برقنبر

دکتر یعقوب نابش

نشر ماہر پریس

سرشناسه: پورقنبر، محمدحسن، ۱۳۶۳-

عنوان و نام پدیدآور: یاران ابتدا مغضوبان انتها: معتمدانی که مغضوب شدند: (واکاوی تعامل نصرت فیروز، جعفرقلی سردار اسعد و علی اکبر داوود با رضاشاه)/محمدحسن پورقنبر، یعقوب تابش

شخصیات نشر: ترن: ماهریس ۱۳۹۸

مشخصات نشر: ۱۵۸ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰-۹۵۱۹۱۵-۲

یادداشت: کتابخانه س. س. ۱۳۳

موضوع: سیاستمداران ایرانی قرن ۲۰ / Politicians, Iranian-20 century

رده بندی کنگره: D۸R۱۴۸۵

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۲۰۹۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۷۵۷۶۴۲

دفتر انتشارات

میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی

تقاطع لایق نژاد - ساره ۲۶۶

تلفن: ۲۱-۶۴۸۲۱۵۰

www.nashremahris.com

@nashremahris

ketabfarhang

ناشر: انتشارات ماهریس

طراحی و تولید: آتلیه ماهریس

چاپ متن و صحافی: ترنج

طراح جلد: محمدباقر جاوید

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای انتشارات ماهریس محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است

فهرست

پیشگفتار

مقدمه

فصل اول: فیروز میرزا نصرت الدوله

۱- نگاهی گذرا بر زندگینامه فیروز

۲- رابطه با پهلوی اول

۱-۲- قابت و عداوت نهانی

۲-۲- ساز تعامل مثبت

۳-۲- حضور پررنگ فیروز در ساختار حکومت پهلوی

۴-۲- خرج از علوم قدسیه

۳- ماجرای سلطان ندرالدوله فیروز

۱-۳- شروع سردی در میان میرزا و حریفان

۲-۳- عوامل مؤثر در افول قدرت فیروز

۱-۲-۳- ماهیت حکومت پهلوی اول

۲-۲-۳- ویژگی‌های شخصیتی فیروز

قدرت طلبی و سودجویی

زیاده خواهی و ارشاد

۳-۲-۳- نقش انگلیسی‌ها در این ماجرا

فصل دوم: جعفرقلی خان سردار اسعد بختیاری

۱- نگاهی گذرا به اقدامات و مناصب سردار اسعد

۲- تعامل مثبت با پهلوی اول

۱-۲- همراهی با سردار سپه در راستای استقرار و تحکیم حکومت پهلوی

۲-۲- رابطه بسیار صمیمانه و تنگاتنگ با رضاشاه در دوره سلطنت

۳- افول ستاره اقبال سردار اسعد

۱-۲- دلایل قتل سردار اسعد

۱-۳- ترس رضاشاه از توطئه ایل بختیاری علیه خود

۳-۱-۲- بیم و هراس رضاشاه از خیانت سردار اسعد

۷۱	۳-۱-۳- نقش انگلیسی‌ها در این ماجرا
۷۲	۳-۱-۴- رابطه تنگاتنگ و صمیمانه سردار اسعد با تیمورتاش
۷۴	۳-۱-۵- نقش شهربانی و نیروهای اطلاعاتی رضا شاه در این رویداد
۷۵	۳-۱-۶- واکاوی عامل اصلی قتل سردار اسعد
۸۱	فصل سوم: علی اکبر داور
۸۲	۱- زندگینامه داور
۸۴	۲- کاپوهای داور برای شکل‌گیری حکومت پهلوی
۹۰	۳- تبیین ویژگی‌های حاکم بر رابطه میان داور و پهلوی اول
۹۰	۳-۱-۱- بروز اختلالات نادر و جزئی در آغاز کار
۹۲	۳-۲-۲- تبیین دایمی پهلوی اول نسبت به کاردانی داور
۹۳	۳-۳- سوءظن فرط پهلوی اول نسبت به نفوذ و قدرت داور
۹۶	۳-۴- خوف و دلهره داور از پهلوی اول
۹۸	۳-۵- رویکرد رقیب‌انگاران پهلوی اول نسبت به داور در سال‌های آخر
۱۰۹	۳-۶- رویکرد منفی پهلوی اول نسبت به طغیان‌گران داور
۱۱۰	۴-انتحار داور
۱۱۰	۴-۱- نگاهی گذرا به نظرات مختلف پیرامون خودکشی
۱۱۲	۴-۲- سابقه تکوین اندیشه انتحار در ذهن داور
۱۱۹	۴-۳- عوامل مؤثر در خودکشی داور
۱۱۹	۴-۳-۱- ویژگی‌های خاص شخصیتی و روحیه حساس
۱۲۰	۴-۳-۲- فشار عصبی متأثر از محیط کار
۱۲۷	۴-۳-۴- اضطراب و دلهره دائمی از دسیسه شهربانی
۱۳۰	۴-۳-۵- خوف و هراس شدید داور از پهلوی اول
۱۳۸	نتیجه
۱۴۱	فهرست منابع
۱۴۱	کتاب‌ها
۱۴۹	نشریات
۱۵۱	ضمائم

پیشگفتار

دو سده نهم و دهم قرن چهاردهم خورشیدی در ایران، که مقارن با فرمانروایی پهلوی اول بر این سرزمین بود، یکی از مناقشه برانگیزترین (به عنوان یک موضوع تاریخی و حتی سیاسی) ادوار تاریخ ایران، در میان مورخان، محققان، و اصحاب اندیشه، از طیف‌های گوناگون فکری و سیاسی، به شمار می‌آید. چنان‌که نگرش‌ها و نظرات متعدّد، متنوّع و متضادّی پیرامون اشخاص برجسته سیاسی و وقایع مختلف این مقطع زمانی برآمده و پدید می‌شود. ایران در این دوره، شاهد رویدادهای قابل‌توجهی در عرصه سیاست، به‌خصوص در پیروان ساختار حکومت و بدنه نظام سیاسی بود. وقایع بزرگ و کوچکی که، حتی بعضاً در نوع خود، شگفت‌انگیز و غیرقابل پیش‌بینی به نظر می‌رسید. یکی از این موارد، فرود ناخوشایند و اسفناک عناصری است که سهم بسزایی در به تخت نشاندن رضاشاه داشتند، در جهت تحکیم پایه‌های قدرتش، او را یاری دادند. انزوا، فرار، حبس، تبعید، به‌سایز قتل، سرنوشت همه رجال و سیاستمداران متنفّذی بود که در یک مقطع زمانی از حامیان و هم‌قطاران رضاشاه در راستای نیل به قدرت به‌شمار می‌آمدند، اما در سیه‌زمان چند ساله توسط پهلوی اول، نه تنها به بیرون از منظومه قدرت پرتاب شدند، بلکه برخی از آنان، معاش و حتی حیات خود را نیز از دست دادند.